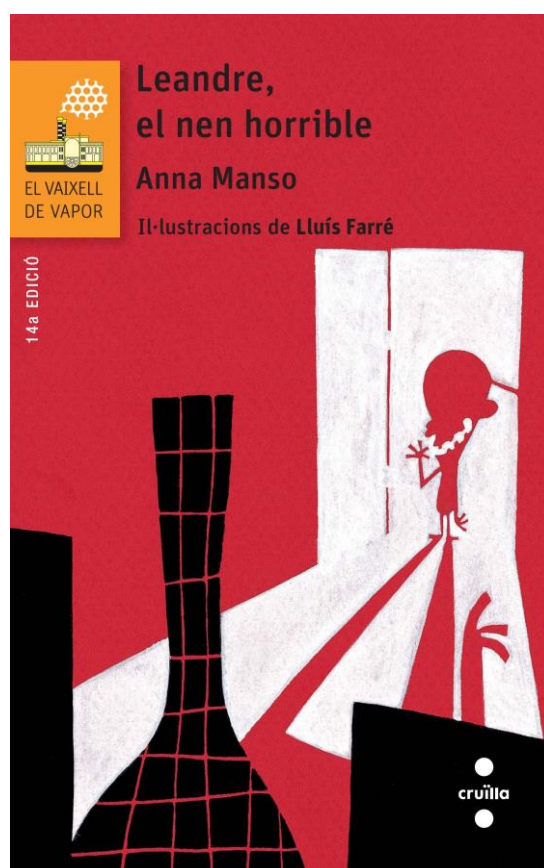

GUST PER LA LECTURA 2020-2021

LEANDRE, EL NEN HORRIBLE

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE SUPERIOR
GUIA DIDÀCTICA

EL GUST PER LA LECTURA 2020-2021

LEANDRE, EL NEN HORRIBLE

Guia didàctica Cicle superior d'Educació Primària

Dani Espresate Romero

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2020

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

Llegim amb ells (...) la lectura compartida es pot convertir en una de les coles més fortes que mai s'hagin inventat. L'afecte que s'estableix entre mediador-llibre-lector és d'una gran potència. Només cal que ens preguntem quin va ser el nostre primer moment lector que recordem, i és probable que el relacionem amb una persona més que no pas amb un llibre.

Joan Portell Rifà, de Llegim? Com fer lectors entusiastes

Índex

1. Presentació	5
2. L'autora.....	6
3. L'il·lustrador.....	6
4. Objectius de la proposta.....	7
5. Maneres de llegir.....	7
6. Abans, durant i després de la lectura	9
7. El quadern de l'alumnat i la proposta d'activitats	9
8. Abans de la lectura.....	10
9. Durant la lectura.....	12
9.1. Capítol 1. L'enamorament.....	12
9.2. Capítol 2. Lleig i famós.....	14
9.3. Capítol 3. El robatori diari del diari	15
9.4. Capítol 4. El futur del Leandre.....	17
9.5. Capítol 5. La nova amiga de la Cordèlia.....	18
10. Després de la lectura	18
11. Activitats d'ampliació	21

1. Presentació

En aquesta guia didàctica es proposa apropar a l'alumnat de cicle superior el gust per la lectura amb un seguit de pautes, orientacions i activitats a partir de la lectura del llibre *Leandre, el nen horrible*, una lectura interessant i adient per a aquestes edats, de l'Anna Manso Munné. En aquesta guia didàctica es presenten l'autora i l'il·lustrador, es detallen algunes propostes de lectura i s'explica com presentar i dur a terme les diferents activitats del quadern de l'alumnat abans, durant i després de la lectura. L'autora té més d'una quarantena de llibres publicats i es pot afirmar que és una persona amb una trajectòria literària significativa: ha obtingut premis literaris i participa en diferents activitats d'animació a la lectura i a l'escriptura adreçades a primària. És per això que enguany s'ha decidit escollir aquesta autora per als dossiers d'El Gust per la Lectura.

Argument del llibre¹

De debò és lleig o és horrible, el Leandre? Potser sí, potser no. El que és segur és que s'enamora d'una nena de la classe i es fan molt amics. I plegats s'ho passen bomba fent de perruquers, investigant qui pispa el diari de la mare i fent de models fotogràfics... *Leandre, el nen horrible* demostra de manera científica que la lletjor i l'alegria no són incompatibles. Aquest llibre el trobem classificat a biblioteques públiques com a conte de 7 a 10 anys (I**). És una història dividida en cinc capítols, aspecte que ajuda a reprendre la lectura amb més facilitat. El llibre compta amb una guia didàctica.²

Temes que es tracten

Leandre, el nen horrible és un llibre que, tant per la temàtica com per l'estil, connecta des de bon principi amb l'infant. És un llibre divertit i ben escrit, adequat als alumnes de cicle superior. Els temes que tracta, propers i adequats per a la canalla d'aquesta edat, fan que la lectura esdevingui propera i significativa, amb tocs d'humor i realitat a parts iguals. Temes com l'autoacceptació, l'aspecte físic i les potencialitats individuals de cadascú són exemples que ens proporciona l'autora per possibilitar un marc per parlar de situacions que es donen tant a l'escola com a casa.

El llibre, de noranta-cinc pàgines, pertany a la col·lecció El Vaixell de Vapor, de l'editorial Cruïlla.

---

¹ Font: <http://mansoorganixeixon.blogspot.com/p/llobres-publicats-en-catala.html> [consulta: 9 d'abril de 2020].

² Font: http://ecat.server.grupo-sm.com/ecat_Documentos/ES169650_008149.pdf [consulta 9 d'abril de 2020].

2. L'autora³

Anna Manso Munné va néixer l'any 1969 al barri de Gràcia de Barcelona. És la sisena de set germans i fa de mare d'una nena i de dos nens. Ha escrit guions de programes infantils com *Barri Sèsam*, *Club Super3*, *Mic* o *Una mà de contes*.

Ha publicat més de quaranta llibres. Ha guanyat el Premi Gran Angular en dues ocasions: l'any 2008 amb l'obra *Canelons freds*, i l'any 2016 amb *Allò de l'avi*. Aquell mateix any s'endú el Premi de Literatura Infantil "Atrapallibres" del

Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil per *Amics monstruosos*.

A més és autora de la columna periodística "La pitjor mare del món" i de l'obra de teatre *Perduts a la Viquipèdia*. Des de fa temps participa en diferents activitats d'animació a la lectura i a l'escriptura adreçades a alumnes de primària.

A més, si voleu, podeu veure [aquesta entrevista](#) de La Zurda⁴ feta a l'Anna Manso o llegir l'entrevista que li van fer a Verbalia.⁵

3. L'il·lustrador⁶

A continuació es pot llegir una biografia d'en Lluís Farré:

Barcelona, 1970. Lluís Farré explica que tot i que s'havia passat mitja vida pensant que seria veterinari al zoo de Barcelona, o bé pastor d'ovelles a Horta de Sant Joan, d'on venen bona part dels de casa seva, en acabar els estudis de Belles Arts va començar a treballar com a il·lustrador científic i infantil per a contes i llibres de text, en revistes i, de tant en tant, en publicitat. Amb el temps, a més, a base de llegir contes i més contes va començar a escriure les seves pròpies històries per a nens i nenes, que de vegades il·lustra ell mateix o bé ho fan alguns dels seus amics il·lustradors. Per aquestes incursions en la part escrita dels llibres, ha guanyat tres premis de la Crítica Serra d'Or al millor conte il·lustrat: el 2002, per *Endrapallibres*, en aquest cas, il·lustrat per ell mateix; el 2007, per *El nen gris*, amb il·lustracions de Gusti, també premiat per l'Hospital Sant Joan de Déu i traduït a l'anglès per

---

³ Informació extreta de: <https://www.arcadia-editorial.com/autors/manso-anna/> i de <https://es.literaturasm.com/autor/anna-manso-munne#gref> [consulta: 28 de gener de 2020].

⁴ Font: <https://youtu.be/YjfI3ESU3FM?t=1> [consulta: 28 de gener de 2020].

⁵ Font: <http://www.verbalia.com/ca/entrevistes/anna-manso-si-volem-tenir-literatura-propia-lhem-de-cuidar-i-ara-mateix-aixo-no-sesta-fent> [consulta: 11 de març de 2020].

⁶ Font: <https://www.arcadia-editorial.com/autors/farre-estrada-lluis/> [consulta: 7 d'abril de 2020].

Winged Chariot Press; i l'any 2010, per la versió en pop-up de *L'arca de Noè*, amb il·lustracions de Mercè Canals. També ha publicat *Ramonet, vés-te'n a...*, *Ulls negres*, *Un parell de bogeries* i *L'ovella Paquita*, entre d'altres. Ha estat Premio Lazarillo de Ilustración el 2009 i Junceda el 2005 en la modalitat de llibre de text.

4. Objectius de la proposta

- Gaudir de la lectura del llibre.
- Connectar amb la lectura a partir de les vivències pròpies, fent que la lectura sigui significativa.
- Establir una conversa al voltant de la lectura fomentant la construcció col·lectiva del coneixement.
- Reflexionar i donar una opinió personal sobre la lectura.
- Potenciar el pensament crític sobre alguns dels temes tractats, com la importància de l'autoacceptació, el respecte per l'aspecte físic, el temps compartit, les potencialitats individuals, etc.
- Identificar l'estructura d'un conte i treballar a partir dels diferents elements narratius.

5. Maneres de llegir

Aquest dossier pretén acompanyar l'alumnat de cicle superior en el procés de lectura de *Leandre, el nen horrible* per tal d'encomanar el gust per llegir que "s'adquireix desenvolupant l'hàbit lector i fomentant la lectura sistemàtica en qualsevol suport, aprenent a reflexionar sobre el que s'ha llegit, sabent-ho explicar mitjançant evidències orals o escrites i sabent-ho compartir amb els altres".⁷ És per això que és altament recomanable establir converses a l'aula entorn de la lectura, fer relectura de textos quan sigui necessari i alternar les diferents maneres de llegir segons les necessitats de cada moment. Es recomana combinar la lectura autònoma i la lectura compartida, sense oblidar donar un bon model de lectura, i tenir en compte l'escolta estructurada i l'acompanyament del docent en la lectura guiada.

Al document *La lectura en un centre educatiu*, publicat pel Departament d'Educació, es detallen els diferents tipus de lectura:⁸

---

⁷ Font:

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf (pàg. 6) [consulta: 1 de febrer de 2020].

⁸ Font:

http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf (pàg. 39) [consulta: 1 de febrer de 2020].

- Lectura guiada

El docent contribueix a la lectura i a la comprensió del text que llegeixen els seus alumnes (o que els llegeix ell mateix quan es tracta d'alumnes que encara no dominen el codi) per la via de formular-los preguntes, de fer-los adonar de la importància i del significat d'un determinat connector, de proposar-los aturades per fer recapitulacions col·lectives orientades pels objectius de la lectura i també per la via de la discussió guiada. Es recomana dur a terme aquest tipus de lectura en aquells fragments que puguin resultar més difícils.

- Escolta estructurada

És un tipus de lectura que permet treballar les estratègies de comprensió sense la necessitat que l'alumnat descodifiqui. El docent llegeix un text en veu alta i es va aturant per proposar-los de fer hipòtesis i inferències, per demanar que facin recapitulacions, per fer-los preguntes de tipologia diversa... Es recomana dur a terme aquest tipus de lectura en moments on l'acció prengui un major protagonisme.

- Lectura compartida

El mestre interacciona freqüentment amb els alumnes, i conjuntament llegeixen i construeixen el significat del text. Mestre i alumnes assumeixen, unes vegades un i unes vegades els altres, la responsabilitat de la lectura. En una mateixa seqüència didàctica l'ensenyant pot fer modelatge d'una estratègia determinada (de descodificació o de comprensió) i deixar que els alumnes assumeixin en altres fragments la responsabilitat de descodificar o de comprendre el text. Es recomana dur a terme aquest tipus de lectura en fragments llegits amb anterioritat, quan el text és conegut, o en fragments preparats prèviament, per exemple en diàlegs.

- Lectura autònoma o silenciosa

L'alumne ha de poder seleccionar les lectures i ha de poder llegir sense interrupcions. La lectura autònoma permet a l'alumne seguir el seu ritme de lectura i aplicar i practicar les estratègies de lectura que està aprenent. També rebaixa el nivell de tensió emocional perquè no ha de llegir davant dels altres i perquè no ha de ser avaluat ni fer una feina posterior. També caldria incloure el fet de poder "seguir amb els ulls" el relat d'un text enregistrat. Es recomana dur a terme aquest tipus de lectura a l'inici de cada capítol, tot alternant-la amb altres tipus de lectura. En aquest cas caldrà assegurar una correcta comprensió del text.

- La relectura de textos

Es tracta d'una activitat motivadora perquè dona seguretat a l'aprenent. Com que l'alumne ja coneix el significat del text, se centra en la mecànica i en la fluïdesa, posa en pràctica estratègies de descodificació, s'autoregula i aprofundeix en la comprensió del text. Es recomana dur a terme aquest tipus de lectura a l'inici de cada sessió, tot recordant el darrer fragment llegit o aquells fragments que interressi repassar.

6. Abans, durant i després de la lectura

El dossier consta de tres parts ben diferenciades que corresponen a les tres fases del procés de la lectura:

- Abans de la lectura

Abans de començar a llegir cal que ens situem, que presentem el llibre, l'observem, mirem el llibre, l'objecte, les parts, formulem hipòtesis i ens anticipem al contingut, fins i tot mirar només les imatges i activar els coneixements previs pertinents.

- Durant la lectura

En aquesta part s'ofereixen propostes per dur a terme mentre estem llegint el llibre. Es combinen activitats de diferent tipologia. En aquesta fase es treballen les connexions entre el text i els coneixements previs de l'alumne i la seva experiència. En tot moment cal assegurar la comprensió.

- Després de la lectura

Un cop acabada la lectura es pot fer una recapitulació per tal d'assegurar la comprensió i poder organitzar allò que s'ha llegit. És el moment de comprovar les hipòtesis, donar una opinió personal sobre la lectura i fins i tot fer recomanacions d'aquest llibre o d'altres que coneguem. Aquest és un bon moment per ampliar alguns aspectes de la lectura amb la família, a casa o a la biblioteca pública.

7. El quadern de l'alumnat i la proposta d'activitats

Al quadern de l'alumnat es proposen un seguit d'activitats. En cap cas no es tracta de fer-les totes. Es pot fer una selecció d'aquelles que semblin més interessants en cada moment o, fins i tot, adaptar les propostes plantejades. En aquesta guia, al costat de cadascuna de les

activitats apareix el número de pàgina del llibre de lectura que té relació amb l'activitat proposada.

Al dossier hi ha diferents tipus d'activitats:

- Activitats d'expressió oral

L'intercanvi d'informació i de punts de vista a través de la conversa enriqueix l'aprenentatge. Un aprenentatge entre iguals que potencia una escolta activa, unes destreses comunicatives concretes i un saber intervenir de manera correcta en cada moment. És per això que es dona molta importància a l'oralitat, ja que és a partir de la parla que configurem el nostre pensament i el nostre coneixement sobre el món.

- Activitats d'expressió escrita

Per tal de fomentar l'endrega dels aprenentatges, endregar la nova informació i construir el propi coneixement. Aquesta activitat mai no és aïllada de l'expressió oral i sempre es complementen. No es pot entendre una sense l'altra.

A continuació es donen unes orientacions sobre com realitzar les activitats del quadern de l'alumnat.

8. Abans de la lectura

1. En aquesta primera activitat es tracta de fer hipòtesis sobre l'argument del llibre. Es proposa que l'alumnat observi les il·lustracions en silenci i després en parelles, per finalment posar-ho en comú. No hi ha respostes bones ni dolentes, simplement es posen de manifest les relacions que fan segons els coneixements previs i les inferències que fa cadascú. Un cop s'hagi parlat, cadascú escriurà la seva hipòtesi o algunes de les hipòtesis que s'hagin apuntat a la pissarra.
2. Abans de començar a llegir el llibre cal situar-se, observar el llibre i parlar-ne. Cal veure, primer de tot, quina informació podem trobar a l'exterior del llibre: quin és el títol, el nom de l'autora, el de l'il·lustrador, la col·lecció, com és el llibre físicament... També podem llegir la informació que hi ha a la contracoberta. Fins i tot, si hi ha llibres que són de diferents edicions, podem parlar de les diferències.
3. En aquesta activitat es proposa llegir la biografia de l'autora que hi ha al quadern de l'alumnat. Es proposa fer una lectura compartida, per poder aturar-se en el significat del text.

4. Un cop llegida la biografia es demanarà que s'imaginin com és l'autora i la dibuixin. Un cop fet el dibuix se'n pot mostrar una fotografia.
5. Un cop sabem qui és l'autora es pot anar a la biblioteca de l'escola i buscar si hi ha algun altre llibre seu. També es pot anar a la biblioteca pública de la zona per demanar o preguntar si tenen altres llibres i, fins i tot, fer-ne una exposició.
6. És important que l'adult faci de model lector. És per això que es proposa que llegeixi en veu alta la biografia de l'il·lustrador que hi ha a la pàgina 7 d'aquesta mateixa guia didàctica. Es pot llegir el text una primera vegada per tal de captar-ne el sentit global, una segona vegada per respondre i una tercera vegada per repassar i poder completar l'activitat en cas que sigui necessari. L'activitat consisteix a marcar amb un aquelles coses que ha fet l'il·lustrador.
7. Les il·lustracions ens donen pistes de l'argument de la història. Un element molt important d'una història són els personatges, tant si són principals com secundaris, ja que sense aquests la història no existiria. Es demana que l'alumnat faci hipòtesis sobre qui són els diferents personatges que hi apareixen. Primer han d'observar les imatges, parlar-ne i escriure, a sota de cada il·lustració, quina relació creuen que té cada personatge amb el protagonista.
8. Des del dossier de l'alumnat es pot accedir, a través d'aquesta adreça web <http://www.luisfarre.com/publicaciones/> a part del seu treball com a il·lustrador. Després d'observar les diferents il·lustracions, es pot parlar de les semblances i diferències i de les tècniques emprades. Es pot buscar, fins i tot, si hi ha algun tret característic comú a la seva obra.

9. Durant la lectura

Proposem que la lectura del llibre es faci en diverses sessions, seguint les indicacions següents:

Capítol	Tipus de lectura	Activitats relacionades
1. L' enamorament	Autònoma i silenciosa	9-17
2. Lleig i famós	Lectura expressiva per part de la mestra Relectura per fer les activitats	18-24
3. El robatori diari del diari	Lectura en parella	25-29
4. El futur del Leandre	Lectura expressiva per part dels alumnes	30-33
5. La nova amiga de la Cordèlia	Autònoma i silenciosa	34-37

9.1. Capítol 1. L' enamorament

9. Aquesta activitat i les següents tenen com a objectiu aprofundir en els dos protagonistes de la història: el Leandre i la Cordèlia.

El primer capítol comença amb una descripció física del nen. Es demana que els alumnes s'imaginin, a partir de la descripció que en fa l'autora, com és el Leandre i que després comparin el que s'han imaginat amb la representació que n'ha fet l'il·lustrador. Podem fer reflexionar sobre el poder evocador que tenen les paraules, que permeten fer-nos una imatge molt personal del protagonista.

El docent pot llegir la descripció en veu alta i fer adonar de quins recursos ha utilitzat l'autora per exagerar els trets físics.

10. L'altre personatge que els alumnes coneixeran en aquest capítol és la Cordèlia. És una nena peculiar, que sorprèn, no tant pel seu físic sinó pels seus gustos i el seu caràcter. Farem notar que l'autora ens va donant informació de la Cordèlia en diferents moments del capítol i que alguns trets del seu caràcter els deduirem de les coses que fa.

Demanarem als nens i nenes que pensin què és el que els ha sorprès més d'aquesta nena i per què. Estarà bé una conversa en petit grup perquè intercanviïn les seves opinions. Després poden escriure què els ha sorprès.

11. El Leandre s'enamora de la Cordèlia. Abans no havia sentit mai aquest sentiment. No entén què li passa. Farem notar als alumnes de quina manera el Leandre expressa el que li passa. Quins recursos fa servir... com l'amoïna aquest nou sentiment que no controla.
12. El Leandre vol expressar a la Cordèlia els seus sentiments, però no s'hi atreueix. Demana als pares i a l'àvia com ho pot fer... Ho aplica però no li surt prou bé. En aquesta activitat proposem que els alumnes facin una activitat de síntesi. Farem observar com les situacions i la resolució crea una certa comicitat en el lector, però en canvi al protagonista tot plegat li crea una forta inestabilitat emocional. Ell, que se sentia tan segur, ara tot li trontolla, fins i tot comença a patir pel seu físic. Ell, que n'estava tan satisfet!
13. Demanem als alumnes que facin un resum del que ha passat al parc. A partir de les paraules clau hauran de redactar un paràgraf que expliqui la idea principal. El que passa és important perquè és el desencadenant de l'amistat entre els dos nens.
14. El llenguatge que utilitza l'autora és molt ric. En aquesta activitat els farem fixar que utilitza recursos literaris en clau humorística. Abans de fer l'activitat aclarirem en què consisteix cada recurs literari. Proposem que aquesta activitat quedi oberta i que, a mesura que els alumnes trobin altres expressions divertides, les afegixin al recurs literari corresponent. També podríem afegir com a recurs l'adjectivació, però per no fer més densa l'activitat, la podem deixar per a un altre capítol.
15. Ens trobem davant una figura literària que no havia sorgit: l'antítesi. Com pot ser, un lleig, guapo? Ho podem plantejar com un repte. Qui és capaç d'explicar el que ha volgut expressar l'autora? Ens podríem inventar alguna altra frase que tingués aquestes característiques?
16. Al llibre es diu que "el Leandre es va sentir igual que el seu ram: aixafat, esclafat, triturat, masegat i macat". Han de cercar els adjectius al diccionari, copiar-ne la definició i escriure una oració d'exemple.
17. Es proposa que cada alumne dibuixi un objecte que sigui important. Cal que primer el dibuixin, per tal de poder-lo descriure millor a partir del dibuix. Cal que expliquin el motiu de la seva importància. Si es considera oportú, es podria demanar als alumnes de portar l'objecte a classe i fer-ne una explicació en veu alta.

9.2. Capítol 2. Lleig i famós

18. La finalitat d'aquesta activitat és fer adonar als alumnes amb quina gràcia l'autora caracteritza els personatges. És un tret del seu estil. A través del seu caràcter i del seu comportament, aconseguix un to humorístic que impregna tota la novel·la.

Cada alumne pot destacar allò que li ha fet més gràcia. Si no ha sorgit en la conversa, podem fer notar alguns dels recursos que utilitza l'autora:

- El cognom de la fotògrafa: Clic (onomatopeia de disparar fotografies).
- La biografia de la fotògrafa: comença rentant tamborets de les cabines de fotografia del metro i recollint els trossos de fotografia que la gent llença.
- Un tret físic de la iaia: la sordesa. Durant tot el llibre aquest tret crea situacions inesperades, amb un bon grau de comicitat.
- Les aficions de la iaia: són força peculiars, quins gustos té, com cuina...
- El passatemps de la Conxita: té un observatori d'ovnis i en porta un registre...

19. En aquest capítol es parla d'art. En concret, de l'art abstracte. Farem reflexionar els alumnes sobre la frase que diu la fotògrafa, ja que caracteritza la seva obra i ens ajudarà a entendre el desenllaç del capítol. L'autora ens dona pistes sobre com serà l'obra de la seva exposició.

El Leandre fa un exercici de deducció quan atorga el significat d'una part al tot. La pissarra (element present a totes les escoles) per l'escola. Podem proposar als nens i nenes que pensin a partir de quin element es podria representar un carrer, un parc, un cinema, un teatre, la seva habitació...

20. Amb aquesta pregunta volem fer reflexionar els alumnes sobre dos aspectes, un de lligat al caràcter de la Cordèlia: on hi ha un problema, busca una solució, potser no sempre l'adequada, però l'autora ens presenta una nena molt activa, decidida, impetuosa, forta... L'altre aspecte té a veure amb un problema real que pateixen els famosos, l'assetjament mediàtic, la manca de privacitat.

21. (Activitat d'ampliació.) El llibre *Lletjos universals* sembla ser un llibre de consulta. Per això, partint de l'exemple que ens proporciona la història, es demana que l'alumnat miri llibres de consulta per tal de prendre consciència de com està organitzada la informació. És per això que es demana una anàlisi de diferents índexs, per tal de veure'n les possibilitats. Un cop feta aquesta primera part es demanarà a l'alumnat que imaginin com podria estar estructurat el llibre *Lletjos universals*. Per això, poden omplir la taula que hi ha al quadern de l'alumnat, on s'ha de distingir entre capítol, apartat i personatge. Les possibilitats d'agrupació són infinites (segons el criteri d'agrupació escollit). En acabat, es compartiran les propostes realitzades per tal de comentar-les i veure altres possibilitats.

22. A partir de la frase que diu el Leandre, “les hores van passar més lentes que un cargol jubilat”, es demana d’inventar algunes comparacions omplint la taula. Cal que completin les comparacions següents: és més lent que / és més ràpid que / és més antic que / és més avorrit que, i dues comparacions lliures. En acabat, han de fer un dibuix de la comparació que més els agradi.

23. Proposem que s’ampliï el que han fet els alumnes a l’activitat 14. És suficient que cada alumne busqui una expressió i l’afegeixi al mural que s’ha iniciat. Després es poden llegir, veure quines s’han repetit, comprovar que estiguin ben classificades, comentar la gràcia que té l’autora per crear expressions divertides...

Alguns exemples:

- Els ulls se li il·luminaven com una fotocopiadora amb la tapa aixecada (comparació).
- El cervell li va funcionar a 568 km/h (exageració).
- Es va sentir el soroll de les mosques badallant (metàfora).
- El soroll d’un exèrcit d’elefants va envair la classe (metàfora).
- Sempre surto amb la cara de babau o de ximple o de tòtil o d’encantat (enumeració).
- A la foto el Leandre surt vermell, plorós, brut i desenfocat (enumeració).
- ...

24. Demanem als alumnes un exercici d’empatia, que es posin a la pell del protagonista per entendre com se sent. Es pot fer observar amb quina gràcia explica l’autora fins i tot temes seriosos.

9.3. Capítol 3. El robatori diari del diari

25. El títol del capítol és un joc de paraules. Farem notar als alumnes que l’autora juga amb el doble significat d’un mot polisèmic. Demanarem als alumnes que busquin alguna paraula d’aquest tipus i que facin una frase jugant amb el doble significat.

26. Aquesta activitat s’hauria de fer abans de llegir el capítol, ja que s’ha de fer una hipòtesi responent per escrit a les preguntes següents: “Qui creus que roba el diari?” “Per què ho fa?”

27. El Leandre i la Cordèlia sospiten que algun veí hagi robat el diari a la mare del Leandre. Cal omplir la graella amb la informació que tinguem i es demana que cadascú numeri de l’1 al 4 els diferents sospitosos, on 1 és el que més possibilitats té de ser el lladre i 4 el que menys. A la fila de sota es pot apuntar algun altre personatge si algú el considerés. A continuació es mostra la graella amb la informació que cal que l’alumnat ompli.

SOSPITOSOS			
NOM	QUÈ EN SABEM?	EXCUSA	ORDRE DE SOSPITA
SR. NARCÍS	TÉ 80 ANYS. ES LLEVA D'HORA. AGAFA EL DIARI I EL DEIXA AL REPLÀ.	NO EL DEIXA ENTRAR A CASA PERQUÈ ESTÀ PLENA DE POLS.	
FAMÍLIA BOADA	FARMÀCIA C/ ANTIBIÒTIC. POTSER EL ROBEN PER LLEGIR-LO A LA FARMÀCIA QUAN NO HI HA NINGÚ.	NO EL DEIXEN ENTRAR PERQUÈ ÉS PETIT I ES POT FER MAL.	
PEP I ROSA	TREBALLEN DE NIT. LA ROSA VIGILA EL MUSEU DELS MITJONS I EL PEP ÉS PASTISSER. ELS MOLESTA LA TELE.	NO EL DEIXEN ENTRAR PERQUÈ NO TENEN LA CASA MACA.	
PILI	NO ES POT AJUPIR.	SEMPRE TÉ ALGUNA COSA AL FOC I MARXA CORRENTS.	

En acabar el capítol es pot establir una conversa sobre els veïns del Leandre. Tots són ben peculiars i tots amaguen alguna cosa.

28. (Activitat d'ampliació.) Es demana que s'imaginin com són els mitjons de l'Àlbum dels mitjons de la Rosa i el Pep. Imaginació al poder. Si volen, poden fer veure que són mitjons d'algun company o companya de classe i posar-ne el nom a sota.

29. Tot el capítol està concebut com una investigació per resoldre un cas. En la primera activitat proposàvem que els alumnes fessin una hipòtesi; a continuació hem seguit la investigació analitzant els sospitosos. Ara és el moment de recapitular, comprovar la hipòtesi inicial i valorar si la decisió del Leandre és adequada o no.

Durant la lectura del capítol els alumnes poden seguir ampliant el mural amb les expressions que trobin.

9.4. Capítol 4. El futur del Leandre

Proposem que la lectura d'aquest capítol la facin els alumnes en veu alta. La lectura s'haurà de preparar i assajar. Estaria bé fer-ho en parelles. Distribuirem el text en fragments i cada parella es responsabilitzarà de preparar el fragment que li toca, posant cura especial perquè la lectura sigui expressiva i fluida.

30. Cada alumne ha d'encerclar les activitats extraescolars proposades pels seus pares a les quals creu que s'apuntarà el Leandre i a continuació escriure el perquè.

31. (Activitat d'ampliació.) El professor del Leandre és de Polònia. Es demana fer una cerca a internet i completar la següent informació sobre aquest país: ubicació, bandera, capital, gentilici, idioma, densitat de població, població total i alguna curiositat que els sembli interessant.

POLÒNIA

Bandera

Capital	Varsòvia
Gentilici	polonès, polonesa, polonesos
Idioma	polonès
Densitat de població	122.92 hab/km²
Població total	38.433.600 (2017)
Curiositat	

32. En aquest capítol l'autora ens presenta un altre personatge peculiar: el perruquer Hans Rulowsky. Ens explica trets del seu caràcter i les seves preferències, però no ens en dona una representació física. Demanem als alumnes que se l'imaginin i el dibuixin. Després poden fer una exposició de dibuixos perquè els alumnes puguin observar la feina dels seus companys.

33. Aquest capítol tot ell és hilarant. Proposem fer un exercici d'empatia, fent posar els alumnes en la pell dels pares. Si el que passa en aquest capítol hagués passat a casa seva, com haurien reaccionat les seves famílies? L'autora diu que els pares són moderns, però, tot i així, hi ha coses que no es poden deixar passar... o sí? A partir d'aquí ja tenim un bon tema de conversa!

9.5. Capítol 5. La nova amiga de la Cordèlia

34. En aquest capítol es tracten dos temes rellevants: la gelosia i la mort. La gelosia és un sentiment molt humà i de ben segur que tots els alumnes l'hauran experimentat algun cop... Primer ens centrarem en el llibre i analitzarem com viu el Leandre aquest sentiment i de quina manera hi pot conviure i anar-lo superant de mica en mica. A continuació, si es creu convenient, es pot traslladar el tema a la realitat i al dia a dia dels alumnes de la classe.
35. En aquesta activitat es vol reflexionar sobre com els personatges s'enfronten al tema de la mort. El Leandre viu tres situacions que el fan pensar: l'accident de cotxe, la visita al cementiri, la conversa amb la iaia i la Conxita. Proposem que els alumnes parlin sobre com viuen aquest tema els diversos personatges. Podem fer observar que el Leandre no té formada una idea sobre aquest tema, tot i que hi pensa. L'autora ho expressa amb una frase molt bonica: "Però encara no tenia ganes de treure-les a passejar (les) del seu cap."
36. S'ha de relacionar cada botiga amb el producte que ven.
Solucionari:

Cal Monjo	Bombons de pera
Cal Torrat	Pastissos de meló
Cal Trapezista	Croissants de llimona

37. (Activitat d'ampliació.) En aquesta activitat es proposa que s'inventin el cartell de la pel·lícula *L'amor i els cignes a la tardor*. Han de fer un dibuix i posar-hi el seu nom com si fossin els directors de la pel·lícula.

10. Després de la lectura

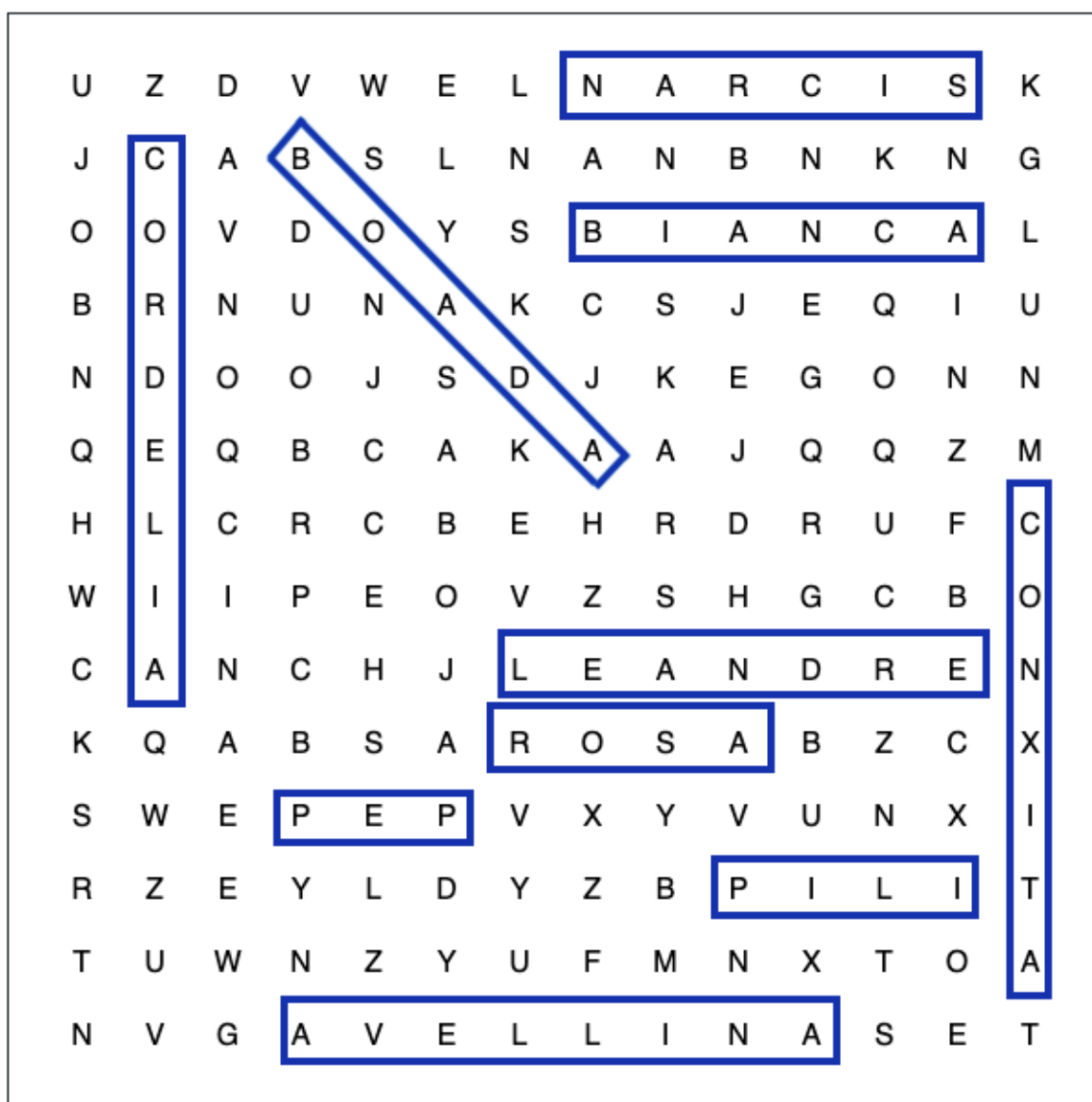
38. Ara és el moment de comprovar si les hipòtesis que s'han fet són certes. S'han fet hipòtesis en les activitats següents:

- De què tracta la història (Act. 1)
- Qui són els personatges de les il·lustracions (Act. 7)

- Qui roba el diari? (Act. 26)
- Quadre de sospitosos (Act. 27)
- Activitat extraescolar que fa el Leandre (Act. 30)

Amb aquesta activitat no es pretén en cap cas centrar-se en si la resposta és o no correcta, sinó veure quines han estat les estratègies que ens han ajudat a no equivocar-nos amb les hipòtesis.

39. A la següent sopa de lletres⁹ han de trobar els noms de deu personatges de la història. A continuació, el solucionari:

⁹ Sopa de lletres creada a <https://www.educima.com/wordsearch.php>.

40. Cal buscar les dites i frases fetes a la pàgina corresponent i relacionar-les amb el seu significat.

Solucionari

18	Enfadat com una mona	Irritat
23	M'importa un rave	Sense cap interès
33	És una llauna	Molèstia
45	Si et pesquen...	Enxampar-te
48	Mort de curiositat	Amb molta curiositat

41. Han de parlar sobre el llibre, donant la seva opinió, dir si els ha agradat o no, justificar la resposta i posar-ho en comú.

42. Un cop llegit el llibre, parlar-ne i després d'haver donat cadascú la seva opinió, es pot parlar amb coneixement de causa i recomanar el llibre a algú altre. En aquesta activitat es proposa omplir la recomanació amb el nom de la persona que es creu que li pot agradar el llibre i el motiu de la recomanació. Si es vol, es poden penjar les recomanacions a la biblioteca de l'escola o a l'espai web o blog.

43. En aquest exercici es parla de les diferents parts del llibre i de la informació que podem trobar en cadascuna. L'alumnat haurà de completar la informació corresponent:

44. A continuació es proposa parlar de les diferents parts del llibre observant la imatge que hi ha al quadern de l'alumnat¹⁰ per completar la següent informació:

		Coberta o tapa	Llom	Portada
TÍTOL	Leandre, el nen horrible	X	X	X
AUTORA	Anna Manso	X	X	X
IL·LUSTRADOR	Lluís Farré Estrada	X		X
COL·LECCIÓ	El Vaixell de Vapor	X	X	X
EDITORIAL	Cruïlla	X	X	X
EDAT RECOMANADA	A partir de 9 anys			
ISBN	978-84-661-0906-4			
ANY DE PUBLICACIÓ	2004			

45. Es proposa buscar si el llibre està disponible al catàleg de l'escola o al catàleg de la Xarxa de Biblioteques Municipals (Aladí).

11. Activitats d'ampliació

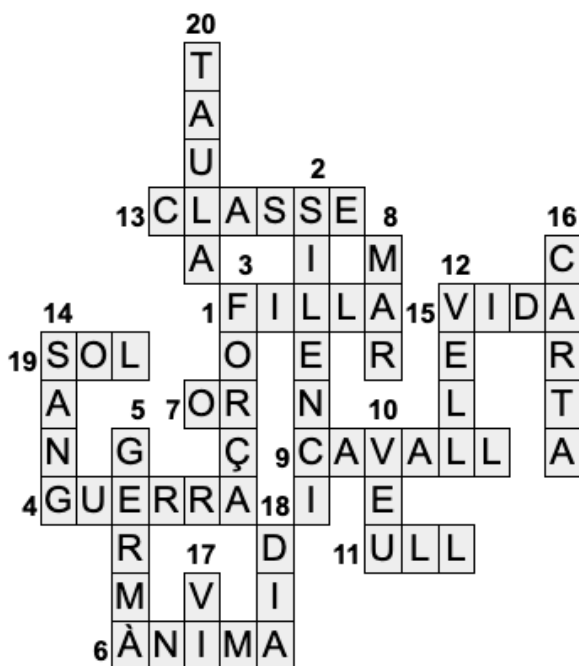
46. Es proposa omplir el quadre amb l'horari de les activitats extraescolars que fa cadascú i prendre consciència de la importància del temps lliure per descansar o per veure els amics.

47. Al Leandre li agrada fer ganyotes davant del mirall. Es proposa que cadascú es faci una fotografia fent la seva millor (o pitjor) ganyota.

¹⁰ Material adaptat a partir de: Fluixà, A. (2017). *Com es fa un llibre? Propostes didàctiques*. Fundació Bromera per al Foment de la Lectura. [En línia] https://www.alcoi.org/export/sites/default/es/areas/cultura/cca/publicaciones/descargas/Com-es-fa-un-llibre_PD.pdf [consulta: 21 de desembre de 2018].

48. Quins entrepans faria la Cordèlia si tingués un restaurant? Cal que facin la carta del restaurant Entrepans Cordèlia, tot inventant-se el nom de l'entrepà (requadre verd) i els ingredients (a sota).
49. La Conxita tenia un quadre per anotar les observacions dels ovnis. Es demana ajuda als alumnes per omplir-lo, imaginant com són els ovnis que han vist. Cal que especifiquin el material, la forma, la mida, el color i l'aspecte de cadascun dels exemplars. D'entre tots, han d'escollir-ne un i dibuixar-lo.
50. Per fer aquesta activitat cal imaginar que som periodistes del diari *El Carallot*. Després de repassar les anotacions de com escriure una notícia que trobaran al quadern de l'alumnat, cal que cadascú escrigui una notícia a la primera plana del diari. És important que la notícia contingui el què, el qui, el quan, a on, el perquè i el com, així com repassar el text. A l'apartat de curiositats han d'escriure tres titulars suggeridors.
51. Una de les activitats preferides de la mare del Leandre és fer els mots encreuats. És per això que es proposa completar el següent mots encreuats,¹¹ amb les definicions que trobaran al quadern de l'alumnat.

Solució:

¹¹ Realitzat amb: https://www.crucigrama.org/mots-encreuats.php?groupid=Nivell+1+f%E0cil%3A+Paraules+usuals&Submit=Generar+nou&max_word_s=20&ActivarSopa=0&cols=15&rows=15# [consulta: 9 d'abril de 2020].

52. En aquesta activitat es proposa que omplin l'estrella de les capacitats o potencialitats amb cinc adjectius positius que els defineixen: a cada punta escriuran un adjectiu i al centre el seu nom. Es recomana penjar les estrelles totes juntes en un lloc visible de l'aula.
53. Es proposa fer una exposició de fotografies a un lloc visible de l'escola. Sota la premissa "l'important és el significat", cada alumne farà una fotografia i pensarà un títol suggeridor.
54. L'Anna Manso té publicat aquest text al seu blog.¹² Es titula *Les meves 45 primeres frases*. És un text on surten les primeres frases dels seus llibres. Troba, al més ràpid possible, la primera frase del llibre i subratlla-la.

Aquesta és la història del Fittipaldi, el nostre cotxe esportiu, i de com va agafar un constipat amb perill de mort. La Rita era una nena molt fredolica que tenia un problema molt gros: vivia a la ciutat més freda de món! **El Leandre era un nen horrible**. Jo soc en Ghandi, un gos que parla. El meu gos, en Ghandi, parla vuitanta-nou idiomes i acostuma a enrotllar-se com una persiana, però avui soc jo qui parla, en Leo. El Nadal m'agrada molt, molt i molt. Hola, Laila! A la nau espacial hi havia dos marcians, l'un molt baix i l'altre molt alt. De pirates n'hi ha de dues menes: de terribles i de MOLT terribles. La Carolina era la noia més riallera de tot el poble, de tot el país i de tot el planeta. Sol, jugues al veig-veig? Vajira, la reina dels micos de Sri Lanka, estava cansada. Hi havia una vegada un monstre monstruós que vivia en una casa monstruosa, amb portes i finestres monstruoses i un jardí monstruós. A la bruixa Romualda li agradava molt disfressar-se amb la roba de la seva mare. La Didi observa l'home que té al davant amb ulls de biòloga nuclear. Deixa que ho endevini. Imagina't que et trobes una llàntia meravellosa, o un trasto màgic tipus vareta... Visc en una presó amb reixes d'or. El dia 13 és el meu aniversari. Hi havia una vegada un petit poble d'allò més normal. M'ha fet patir. Agafa una poma, parteix-la per la meitat i, abans de menjar-te-la, imagina't que la poma és el planeta Terra. Ser la petita està sobrevalorat. Atenció: aquest capítol s'ha de llegir en veu alta i a tota velocitat. Benvinguts i benvingudes a l'*ABCDari de la Barceloneta*, un llibre per a tothom. Play... Somiar té els seus inconvenients. La Ru és una noia N.O.R.M.A.L. Hi ha dies que tot em surt malament. El pare de la Ru té una mania, la lletra erra. Estimats lectors, el llibre que teniu a les mans és l'explicació impúdica de la transformació que he experimentat fins a assumir la felicitat personalitat de la pitjor mare del món. L'Octavi es podia passar la tarda sencera mirant el seu pare treballar. El meu pare es

---

¹² Font: <https://mansoorganixeixon.blogspot.com/2018/06/les-meves-45-primeres-frases.html> [consulta: 9 de març de 2020].

diu Jordi i no té punyetera idea de cuinar un ou ferrat. La gent que surt a la televisió són persones normals i corrents a les quals guarneixen amb roba de moda, empastifen de maquillatge i pentinen amb laca per fer-les semblar estupendes. Sí, soc una nena, però no soc tonta. Poca gent sap que els llibres de les biblioteques tenen dues vides. Me gusten las lupas y me gusta hacer preguntas. Tinc tretze anys i em sento com un cuc. Em dic Raquel i estic fins als nassos de ser filla única. Quan em miro al mirall em veig com sempre. La meua vida s'ha convertit en un embolic de dimensions còsmiques. L'Arnau sabia que no li faria cap il·lusió, però així i tot volia regalar-li una parella de periquitos pel seu aniversari. Deixa'm que t'expliqui que en aquesta història hi trobaràs més vida que efectes especials. El dia de Sant Jordi, la Lola i el Toni van anar a veure la seva àvia, que estava malalta. Soc un llangardaix ocel·lat i semblo una bestiola sense importància.

55. L'Anna Manso té publicat aquest text al seu blog. Es titula *Les 45 últimes frases*.¹³ És un text on surten les últimes frases dels seus llibres. Troba, al més ràpid possible, l'última frase del llibre i subratlla-la.

Vam anar a buscar el Nil i vam agafar una carretera al costat del mar, i quan el Fittipaldi va arribar a setanta per hora tots vam cridar: "Fittipaldi..., sí!". Prou per recordar tota la vida que les fades... existeixen! **N'estava convençut.** I jo vaig desitjar que les bones estones entre la Noa i en Leo duressin més dies que formigues hi ha dins un formiguer. Des de llavors em sento molt orgullós dels meus quinze calçotets! I només per això ja valia per mil. Yolanda, molta, molta sort i fins a la propera carta! Xarrupaven un glop de xocolata i se sentien els marcians més feliços de tota la ciutat. Doncs que van convidar el capità Pernil a un entrepà de mortadella i... "nyaaaam!". Ningú... o gairebé ningú! Fins aviat, Mèxic! I mentre el mico els feia adeu amb la mà, els nens van tornar cap a casa muntats dalt d'un elefant. I des d'aquell dia es van convertir en els amics més monstruosos de tot el barri. S'havia adormit al sofà amb les botes posades i... mireu, mireu, amb les botes posades i cordades! Deixen la safata d'alumini abandonada a l'habitació i se'n van. En SuperJuli no va desitjar mai més ser un superheroi, tot i que de tant en tant ajudava els seus pares en les seves missions contra els superdolents amb la seva arma secreta: un superpet! (amb l'ajuda d'un bon plat de mongetes blanques, és clar). Fins aviat. En Ghandi no trigarà. Però gairebé. Perquè si es constipava, el nas li tremolejava de pessigolles i... era un autèntic perill. De segur que en Ghandi m'hi ajuda, i tu, si ho vols, també. Me'n vaig a dibuixar. —Cara cul l'última! Les tres amigues arrenquen a córrer, però la Ru aprofita l'avantatge i guanya. Tot un encert. Endrapen els entrepans a tota velocitat i queden empatades. Les amigues són les amigues. Cap d'elles guanya, ni falta que fa. Encara faig cara de gos, però ara soc el gos més feliç de l'univers. Envia el missatge, tanca l'ordinador, es deixa caure al llit i s'adorm. I com deia l'incomprès del Bernd Schuster: "No hace falta decir nada más". Ni que fos una mica bé: ja

---

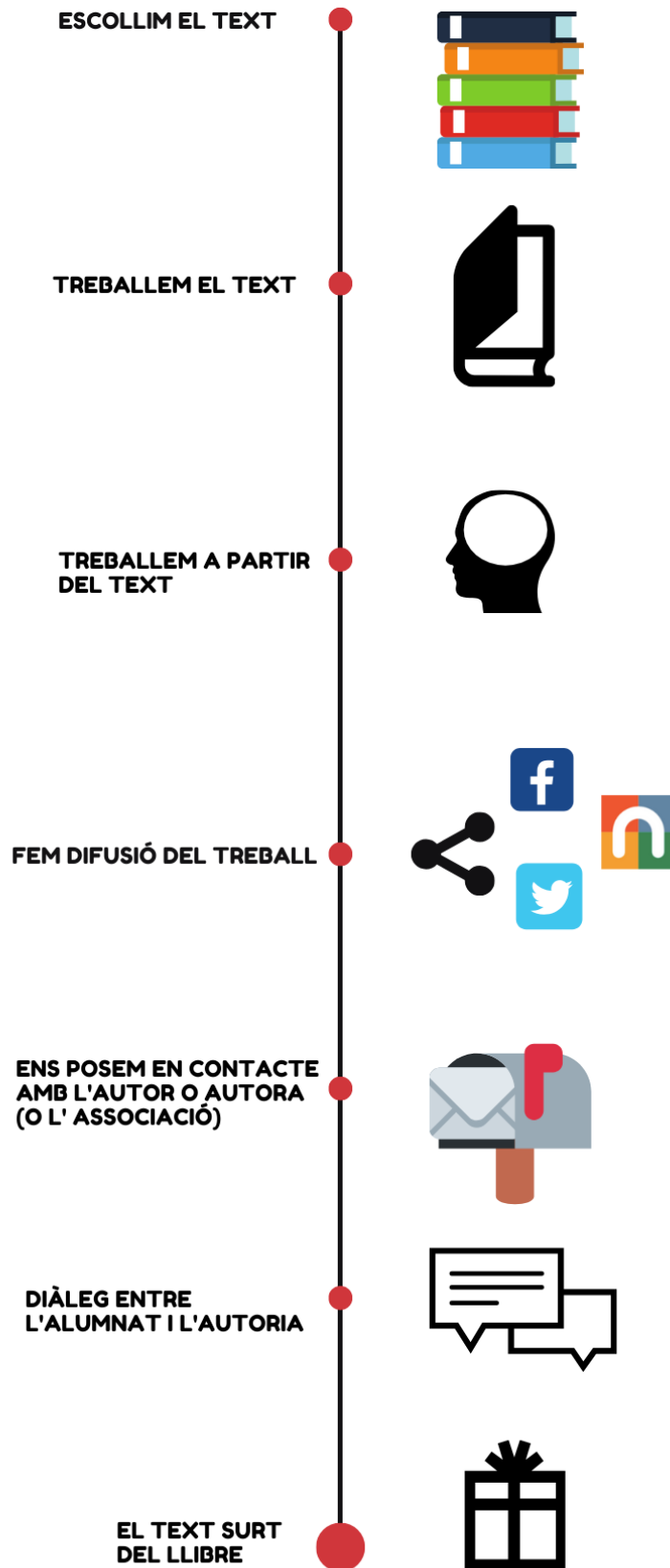
¹³ Font: <http://mansoorganixeixon.blogspot.com/2018/06/45-ultimes-frases.html> [consulta: 9 de març de 2020].

en tindria prou i de sobres. Sí, els somnis es compleixen, i continuaré demostrant-ho. Bé, més endavant, jo què sé. Paraula d'exgallina. Una vida més apassionant que no pas dins un llibre oblidat sota una fotocopiadora. Sí, l'amor pot ser per morir-se de fàstic, però per sort sempre ens tindrem com a amics per riure junts, barallar-nos junts, desbarallar-nos i riure encara més. *Visca l'amor, visca morts de fàstic!* Som-hi! Potser ja hem fet la nostra tria: estimar-lo, respondre els seus missatges de tant en tant, posar un oceà pel mig, i no tornar-lo a veure mai més. La mare va picar l'ullet a l'Arnau, i tots tres van quedar-se contemplant els ocells fins que els van perdre de vista. El Diego no, el Diego només la va mirar, però la Lara va saber que allò significava més que totes les paraules del diccionari juntes. —Visca! —van cridar els nens. I me n'alegro perquè llavors l'Antoni i jo tornarem a retrobar-nos.

56. Molt sovint llegim un llibre, treballem molts aspectes sobre aquell llibre i es queda allà. Amb la següent infografia es pretén posar en valor la importància de compartir allò que s'ha fet, de donar visibilitat a la feina feta i, sobretot, fer arribar a l'editorial, a l'autora o a l'il·lustrador allò que s'ha pogut fer gràcies al seu llibre: explicar què s'ha fet, enviar dibuixos, llistes, enviar alguna pregunta... Els llibres obren milers de possibilitats i què millor que agrair-ho...

CAL ARRIBAR FINS AL FINAL!

12. Quadre de continguts

A la taula següent s'indiquen quins continguts es treballen a les diverses activitats.

Contingut	Activitat
Creació d'expectatives sobre l'obra	1, 2
Exploració del llibre i localització de dades bibliogràfiques. Parts del llibre	1, 2, 21, 43, 44
Coneixement de les persones relacionades amb el llibre: l'autora i l'il·lustrador	2, 3, 4, 5, 6, 8
Caracterització dels personatges	7, 9, 10, 18, 32, 39
Reflexió sobre l'autoacceptació, el respecte per l'aspecte físic, el temps compartit, les potencialitats individuals	7, 46, 52
Reflexió sobre la gelosia i la mort	34, 35
Treball de lèxic relacionat amb els textos llegits	16, 22, 23, 25, 40
Elaboració de connexions personals amb els sentiments i les vivències dels protagonistes de l'obra	17, 34, 33, 47
Inferències i hipòtesis a partir de la lectura del text	2, 11, 24, 26, 30, 32, 37, 51
Comprovació	38
Formulació d'opinions o recomanacions sobre la lectura	41, 42
Utilització dels recursos de la biblioteca d'aula, del centre i de la biblioteca pública	5, 21, 45
Recursos literaris	14, 15, 18, 19, 22, 23, 25
Estil de l'autora	
Producció de textos propis utilitzant, si s'escau, les TAC	50
Lectura expressiva en veu alta	Capítol 4
Comprensió oral a partir d'enregistraments sonors o d'escolta en la lectura en veu alta	6, 11

Agilitat lectora	54, 55
Participació en una conversa respectant les opinions dels altres	7, 10, 18, 20, 24, 34, 41
Expressió artística i creativitat	28, 47, 48, 49

13. Bibliografia i webgrafia

Departament d'Ensenyament. *La lectura en un centre educatiu*. [En línia]
http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/lectura/la_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf [consulta: 4 de febrer de 2020].

Fluixà, A. (2017). *Com es fa un llibre? Propostes didàctiques*. Fundació Bromera per al Foment de la Lectura.

La Zurda. *Entrevista amb l'escriptora i guionista Anna Manso*. [En línia]
<https://youtu.be/Yjfl3ESU3FM?t=1> [consulta: 28 de gener de 2020].

Portell, J. (2017). *Llegim? Com fer lectors entusiastes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

<https://www.arcadia-editorial.com/autors/manso-anna/> [consulta: 28 de gener de 2020].

<http://www.lluisfarre.com/publicaciones/> [consulta: 7 d'abril de 2020].

<https://es.literaturasm.com/autor/anna-manso-munne#gref> [consulta: 28 de gener de 2020].

<http://www.verbalia.com/ca/entrevistes/anna-manso-si-volem-tenir-literatura-propia-lhem-de-cuidar-i-ara-mateix-aixo-no-sesta-fent> [consulta: 11 de març de 2020].

https://www.alcoi.org/export/sites/default/es/areas/cultura/cca/publicaciones/descargas/Com-es-fa-un-llibre_PD.pdf [consulta: 11 de març de 2020].

<https://blocs.xtec.cat/benoubarris/2016/02/23/activitat-4-el-llibre-per-dins-i-per-fora-cicle-mitja/> [consulta: 10 de març de 2020].

<https://www.arcadia-editorial.com/autors/farre-estrada-lluis/> [consulta: 7 d'abril de 2020].

<https://dsff.uab.cat/> [consulta: 9 d'abril de 2020].

<https://www.educima.com/wordsearch.php> [consulta: 9 d'abril de 2020].

http://ecat.server.grupo-sm.com/ecat_Documentos/ES169650_008149.pdf [consulta: 9 d'abril de 2020].